

چەم چەقەو چەقەل چەم ... هەورامان علی توفیق

Berzi-san@web.de

چەواشە بوون شیواندنی هەموو پڕەنسیپە مرۆیی و نیونەتەوہیی و ئاشتییخوازیەکانی ئەم دونیایە لە گۆرەپانیکی وەك عێراق دا رۆژانە و بە دەیان شیوہ دەشیوینرین و ئەوہی بەویست و خواستی خۆیی و دارو دەستەو و ئەو لایەنانە دەخوازن کاری تیکدەرانەو شیواندنی باری ئاسایشی ئەم وولاتە بەرەو خراپتربەرن بەجۆریک کەس نەتوانیت ئەم دۆخە بەریتەوہ ئاستی جارانی.. بەلام دەلیم کام ئاست..؟ ئەو ئاست و ساتانە کە پلان بۆ تواندەوہی کورد و نەتەوہی کوردی و سڤینەوہی لەسەرئەخشی دوونیا بەپێی ئەو پلان و ریککەوتنە نیونەتەویانەو ئەو وولاتانە کە کوردیان بەسەردا دابەش کراون. یان ئەو شەرو هیرشە کۆمەڵکۆژیانە سەرکردەو حکومەتە یەك لەدوایەکەکانی ئەم وولاتە و دواترین و

دەندەترینیان ئەو رژیمة عەرەبسیزم و شۆقینیەیی کە بەدەندەترین شیوازو بەکارهینانی هەموو جۆرە چەك و شیوہ رەفتاری لەناوێردن دژ بەگەلی کوردی بەکارهینا و دوا سەدان هەزار قوربانی و پاش راپەرینەکانی بەهاری 1991 و ئازادبوونی کورد و سەرچەم ئەو قۆناغانە رەوتی سیاسی کورد لە چۆنیەتی بەرەو پێشەوہ بردنی کاروباری سیاسی و ئیداری و ئابوری ناوخوازی کوردستان بەهەموو خۆشی ناخۆشیەکانیەوہ و پاش ئەوہش پڕۆسەیی ئازادی عێراق و دارمانی ئەو حوکمە نەگریسەیی رژیمی فاشی بەغداد و وسەدامی تاوانبار. ئەم هەنگاو وەرچەرخانیکێ گەورەو گرنگ بوو لە میژووی عێراق دا بەلام گرنگ ئەوہیە ئەم دەست کەوت و وەرچەرخانە چۆن سوودیان لێوہردەگیرین و چۆن ئەوہی لەو رۆژگارەدا لێیان ببەش بوون و نەمان دەدین ئەمڕۆ لە گۆرەپانی مەیداندا پەیرەویان بکەین کە میک بەهوبینەوہ، سەرچەمی ئەو گرفتانە کە رێگای پڕۆسەیی ئازادی عێراقەوہ و بەهۆی ئەمریکاو هاوپەیمانەکانیە بەدەست لە دوو بەرەو جیاوازی سەیردەکرێ و مامەلەشی لەگەڵ دەکرێ بەشیوہیەك دۆخەکان لە ئاستیکێ زۆر خراپ و نالەباردان و سەرچەم تەوہرەکان شیویندراون و سەرلێدەرچوونیان کاریکی ئاسان نیە و تەنانت ئەمریکاو هاوپەیمانەکانی و راپ گشتی نیونەتەویش لەو ئاستە گێژاوەدا گیرماوە و مالمەکردن لەگەڵ بارو دۆخیکی لەم چەشنە پێویست بەویای و شارەزایی و بەچەرگی و واقع بینانە دەکات.. ئەو دوو بەرەویش بەم شیوہیەن.. **بەکەم**: ئەوانە کە لەگەڵ ئەم پڕۆسەییەبوون و پشت گیریان کرد.. **دووہم**: ئەوانە کە بەهۆی ئەم پڕۆسەییەوہ زەرەرمەند بوون و ئەوہی چەندین سالە پنیادی دەنن ئەمڕۆ لێیان تیک چوو و لەدەستیان دا و دژی ئەم پڕۆسەییە وەستاون.

بەشی بەکەم: بریتی بوو لە کورد، کەھەمیشە وەك حەقیکی رەوای خۆیی بۆ فرسەت و هەلیکی لەم چەشنە دەگەرێ بۆ ئەوہی لەزۆلم زۆری ئەم شیوہ دەوڵەتە کۆن و رەگزپەرستە عەرەبیە شۆقینیە رزگاری بیت و کورد بتوانی لەژێر سایەیی هەریمیکێ ئازاد و خاوەن سەربەخۆییەکی وا کە بتوانی کارو باری سیاسی و ئیداری و ئابوری و بەرپێوہ بردنی دەوڵەت بەدەستی خۆیەوہو بیت، بەلام ئەمەش بەشیوہیەکی خۆبویستە و ئارەزوومەندانە لەچوارچێوہی عێراقیکێ فیدرال و دیمەکرات دا بمینیتەوہ. رەنگە ئەمەش ویست و خواستی هەموو تاکیکێ کورد نەبیت و دەنگی بەرزبووہوہی سەربەخۆیی و دامەزراندنی

www.kurdistan.net

24-11-2006 10:18 به کاتی ناوهندی ئه وروپا

دهولهتی کوردی یان نه بیته به شیوازیکی وا که میک توند تر له هه لسوکه وته کانی ئیستایی سهر کردایه تی کورد و مامه له کردنیان له گه ل بارودوخه سیاسییه کانی ئیستای عیراق. به و واتایه ی که کورد له سه ره تاوه زور به نه رمی روو به پرووی گرفته کان بوونه وه له وانه کیشی ده ستور دواتر چاره سه ر کردنی باری که رکوک و ناوچه کانی تزی کوردستان که ده بی بگه پینه وه سه ر هه ری می کوردستان و کومه له گرفتییکی دی سیاسی و ئابووری و چه ندین بابه تی دی که په یوه ست به سه رجه م لایه نه چاره نووس سازه کانی کوردن.. ئه مه ش به شیویه کی راسته وخو یا ناراسته وخو په یوه ندی به بیرو راو سه رنجه کانی ئه مریکا و هاوپه یمانانیه وه هه یه چونکه هوکاری سه ره کی ئه مریکا و هاوپه یمانانی پاراستنی به ژه وه ندیه نه ته وه ی ئابووری و سیاسییه دوورخایه نه کانی خو یانه له ناوچه که دا و له گه ل ئه مه ش دا کورد مافی خو یه تی سود له م هه له وه ربگریت به لام به شیویه که هه موو به ژه وه ندیه کانی میلله ت و نه ته وایه تیمان بیاریزیت. سه ره رای هه موو ئه و باس و خواسانه ی که ده کری و ئه وانه ی به به لگه بن و بی به لگه بن ده توانین زور راستیان تیدا وه ده ربینین له هه له ی سیاسی و فه سادی ئیداری ئه وانه ی که ره وانه ی به غدا کران به جو ره ها به رپرسیاریه تیه وه. بی دهنگ بوونی سه ر کردایه تی کورد له وه رگرتنی هه لو یست دژی ئه وانه و بگره هه ندی جار شاردنه وه ی ئه و راستیانه له جه ماوهر. مه به ستی من لی ره دا ئه وه بوو که کورد له م گیزاوه سیاسییه دا پیویستی به وه هه یه که هه موو هه نگاو یکی چاره نووس ساز که په یوه ندی به کورده وه بیته پیش ئه وه ی له کو بوونه وه داخواه کاندایه بریاری له سه ربدریت رای جه ماوهر و که سایه تی کوردی له سه ر وه ربگریت بو ئه وه ی ئه گه ر ئه و بریارانه له ئه نجامدا ئامانجه کانی خو یان نه پیکا سه ر کردایه تی کورد به ته نها نه به یته لایه نیکی به رپرس و تاوانبار و ئه وکات هه موو پیکه وه به رپرسیار بن له ئاکامه کان. گرفت و کیشه و که م کوری زورن و گله یی و گازنده و بیروبوچوونی زور جیاواز هه ن تیروانینه کان هه مه لایه نن و هه موو پیکه وه به ژه وه ندی کورد و دوزه راوه که ی مه به ستی سه ره کیه و ده ره نجامه کانمان له ئاکامدا یه کده گرنه وه بو یه بو به ره نگار بووه ی هه موو ئه و پلان و کرده و هه ولانه ی بو پوچه لکردنه وه ی هه موو هه ول و ته قه لاکانی کورد بو به ده ست گه یشتنی ئامانجه کانی ده بی به بریایه تی و یه که دهنگی و پته وی بیرو را و یه که خستنی تواناکان و ریگادان به وانه ی که شاره زاو لیها توون و ده توانن له م شیوازه به ره نگار بوونه وانه دا رول و کارامه یی خو یان بنویسن.. کورد ئه مپو له هه موو رۆژیک زیاتر پیویسته تووند ره ووتر بیت نه که به پام به ر به وانه ی که دوژمنایه تیمان ده کن به لکو به و کوردانه ی که خیانه تمان لیده کن و خه نجه ری ژه وراویمان له پشته وه لی دهن ئه مانه ده بی زور بی ره حمانه سزابدین بو ئه وه ی بینه په ند بو ئه وانه ی ته نها به بی رکردنه وه یه که بیرده که نه وه خیانه ت به نه ته وه که یان به کن.

برگه ی دوو له به شی یه که م: ئه و عه ره بانه ی که به ده ستی رژی می فاشی به عس زه ره رمه ند بوون و به تاییه ت عه ره به شیعه کان و به واتایه کی دی دانیش توانی خواری عیراق ئه مانه ش به هه مان شیوه ی کورد له هه لکی له م شیوه ده گه ران و به تاییه ت له سالی 1991 دا به هه مان شیوه قوناخی کوردا تیپه رین به لام ئه مریکا و هاوپه یمانانی ئه و کات شیوه تیروانین بی رکردنه وه یه کی تریان له سه ر ئه وان هه بوو چونکه ئه وان هه می شه به دارده سته و پیای ئیرانیان زانیون و ترسیان له وه هه بووه که ده ست بنینه نیوده ستیان و کاریان له گه ل بگه ن، هه ره مه ش وای کرد له راپه رینه ی سالی 1991 ده ست به ردارین بوون و رژی می زیندوو کرده وه و پاشان دوا ی سه ریچییه کانی سه دام و ئه و گو رانکاریانه ی که ها تنه پیش له 11 سیپته مبه رو گو رانکاریه کانی ئه فغانستان و سیاسی ئیران و سو ریا و رۆژه لاتی ناوه راست و کیشی فه له ستین و عه ره ب به رام به ر ئیسرائیل ئه و زه رو رییه ته یان دروست کرد که سه دام و ده سه لاته که ی ده بی کوتاییان پیبیت و ئه و رژی مه له دیکتاتوریه ته وه به ره و دیمه کراتیه ت بگو ردریت و ئه وه بوو له سه رتایی ئه پریلی سالی 2003 ئه م پرۆسه یه ده ستی پی کرد و بیرو بوچوونه کان له شیوه

www.kurdistan.net.org

10:18 24-11-2006 به کاتی ناوهندی ئه وروپا

پلان و کارکردنیکی زۆر جیاواز له فکرو بۆچوونی عێراقیهکان کاری بۆکراو ههلسوکهوتی لهگهڵ کرا بهو شیوهیهی که له ناوچه کوردیهکاندا ههیه.. بێر لهوه نهکرایهوه ئهم ناوچانه عه ره بێن و سه دام و دارودهسته کهشی عه ره بێن و له م نهته وه یه ن وا پێش بینی کرا که هه موو عه ره بێک دژی سه دامه و ئاواته خوازه ئهم پزیمه له ناو بچیی وه ک چۆن کورده کان بێرده که نه وه ئه وان هه ش هه مان شیوه ..

بهشی دووهم: ئه وان هه ی که به بنه ره ت تا که سانیکي فاشست و ره گه ز په رستن و هه میشه له سه ر حسابی نه ته وه کانی دی ژیان و پێشهاته کانی خۆیان و یچنه ته وه کانیان بنیات ده نیین و به سه روی خۆیان هه که سی دی به دوو چاوو ی سه رنابین و دان به بوونی هه یچ نه ته وه یه کی تر دا نانین و نه ته وه یه ک به ناوی کورده وه له به رنامه و خواست و فکری ئه واندا نیه .. ئه مانه له سه ر ده مانی حوکمی پاشایه تی یه وه له م وولاته دا دژی کورد بوون، خۆ ئه گه ر له و میژوو دا وور بینه وه ئه وه دوژمنایه تی و پلانه کانیان ره گوو ریشه ی در یژخانه یان هه یه و بۆمان ده رده که و ئ ر قوو کینه یان به رامبه ر به کورد چه نده . ئه مانه له سه ر ده مانی ئه و حکومه تانه دا به خۆیان خاوه ن ده سه لات بوون و پلاندانه رو جی به جی که ر بوون . بکوژو بپ خۆیان بوون ئه نفال و کۆمه ل کۆزی و چه وساندنه وه و و یرانکاری و سوتاندن و قه لآچۆکردن هه ر ئه وان بوون . دوا ی پرۆسه ی رزگار کردنی عێراقیش ئه وان هه بوون به هه موو شیوه یه ک له سایه یی ئازادی و دیموکراتیه ت دا دژی خواسته کانی کورد ده بنه وه به ئاشکرا بیرو رای خۆیان به رنامه و پلانه کانیان ده خه نه روو داوا ی ئه وه ده که ن سه دامی تاو نبار ئازاد بکری و گروپی قاعیده و ئه وان هه ی رۆژانه به سه دان که سی بێتاو ن له خوینی خۆیاندا ده گه وزیننه وه به موا هه د و خاوه ن هه ق ده زانن و به ئایه تی قورئان و ناوی ئیسلامه وه هه موو ئه و تاوانانه هه لآل ده که ن و کورد به خۆفرو ش و پیاوی ئیسرائیل و جو ره ها ناو ناتۆره تاوان بار ده که ن ئه وان هه ی که له رۆژانی دیکتا تۆریه ت و ره شه کوژیدا ده سه لاتیان هه بوو ده یان کوشتنین و ئه مرۆش له ژیر ناوی دیموکراتیه ت و ئازادی و فره لایه ن و ولاتی ده ستور دا پلان دژی خواسته کانی کورد داده نیین و ئه مانه ش وه ک چۆن (سالح مگک) و ده یانی وه ک (حارپ الچاری) به رپرسی ده سته ی زانیانی ئیسلامی سننه که چۆن به وشیه و ئاشکرایه دووا باسی له پرۆسه ی ئازادی و تیروانینه کان به رامبه ر به ئاینده ی عێراق و رۆلی کورد و هه لویستی ئه و کۆمه له یه به رامبه ر به سه رجه م گرفته کان و خواسته کانیان که هه میشه دژ به خواسته کانی کورد بوون هه یچ کات ئه وان هه ی ئه وه نین له ژیر هه یچ پاساو هه یچ ناویک دا ره فتاریان له گه ل بکری ت و ماوه ی ئه وه یان پێ بدری ت . دوا ی ئه و هه موو قسه و باسانه ی که ناو برا و کردوو یه تی عه ره به کانی هه میشه له گه ل سیاسه تی رژی م بوون که وتوو نه ته پشتگیری به واتا ئه و بریاره ی که وه زاره تی ناوخۆ دا ی وه لیکۆلینه وه یان گرتنی ناو برا و له سه ر ئه و گفتو گو یانه ی، ئه م کابرایه یان کرده سه ر کرده یه کی نه ته وه یی و به شیوه یه ک گه وره کرا و ده نگی نا ره زایی به رزیوونه وه له نێو عه ره به کاند...

بۆیه ده لیم له ئه مرۆی سیاسه ت و گو ره پانی مملانیی لایه ن و مه زه هب و نه ته وه و چینه کانی کۆمه لگای عێراقی و ئه و گۆمی خوینه ی که که سایه تی بیلایه ن و بئ تاوان رۆژانه گیان له ده ست ده دن و ئه م چه مه بئ چه هه له مان لی بووه ته (چه م چه ق و چه قه ل چه م) ...